

Byla T-241/01

Scandinavian Airlines System AB

prieš

Europos Bendrijų Komisiją

„Konkurencija — Kartelis — Oro transportas — Reglamentas (EEB) Nr. 3975/87 —
Susitarimai, apie kuriuos pranešta — Kartelis, išeinantis už pranešimo ribų — Rinkų
pasidalijimas — Bauda — Baudų nustatymo metodo gairės — Pažeidimo sunkumas —
Pranešimas dėl baudų neskyrimo ar sumažinimo — Lengvinančios aplinkybės —
Neribota jurisdikcija“

2005 m. liepos 18 d. Pirmosios instancijos teismo (trečioji kolegija) sprendimas II-2926

Sprendimo santrauka

- 1. Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Komisijos nustatytos metodo gairės —
Komisijos pareiga jų laikytis
(Tarybos reglamentų Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis ir Nr. 3975/87 12 straipsnio 2 dalis;
Komisijos pranešimas 98/C 9/03)*

II - 2917

2. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Teisinis pagrindas — Reglamento Nr. 3975/87 12 straipsnio 2 dalis — Komisijos turima diskrecija — Komisijos sprendimas nustatyti gaires — Teisėtumas*
(Tarybos reglamentų Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis ir Nr. 3975/87 12 straipsnio 2 dalis; Komisijos pranešimas 98/C 9/03)
3. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Kriterijai — Pažeidimų sunkumas — Vertinimas pagal pažeidimo pobūdį*
(EB 81 straipsnio 1 dalis; Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis)
4. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Kriterijai — Pažeidimų sunkumas — Pareiga kvalifikuoti kaip „labai sunkius“ gairių prasme tik geografiniu požiūriu labai paplitusius pažeidimus — Nebuvimas — Komisijos pareiga laikytis savo ankstesnės sprendimų praktikos — Nebuvimas*
(Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis; Komisijos pranešimas 98/C 9/03)
5. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Kriterijai — Pažeidimų sunkumas — Pareiga apibrėžti nagrinėjamą geografinę rinką — Apimtis*
(Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis; Komisijos pranešimo 98/C 9/03 1 punkto A dalis)
6. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Kriterijai — Pažeidimų sunkumas — Pareiga atsižvelgti į konkretų poveikį rinkai — Apimtis*
(Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis; Komisijos pranešimas 98/C 9/03)
7. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Kriterijai — Pažeidimų sunkumas — Komisijos pareiga laikytis savo ankstesnės sprendimų praktikos — Nebuvimas*
(Tarybos reglamentų Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis, ir Nr. 3975/87 12 straipsnio 2 dalis; Komisijos pranešimas 98/C 9/03)
8. *Konkurencija — Baudos — Skyrimas — Įmonės iš pažeidimo gautos naudos būtinybė — Nebuvimas — Atsižvelgimas į neteisėtai gautą naudą apskaičiuojant baudą*
(Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis; Komisijos pranešimas 98/C 9/03)

9. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Komisijos sprendimas nustatyti naujas gaires, numatančias naujoves, palyginti su jos ankstesne sprendimų praktika — Naujo apskaičiavimo metodo, paremto pažeidimo sunkumu ir trukme ir numatančio koregavimą atsižvelgiant į pažeidimo aplinkybes, taikymas — Teisėtumas*
(Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis; Komisijos pranešimas 98/C 9/03)
10. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Apyvarta, į kurią turi būti atsižvelgta apskaičiuojant baudą — Komisijos diskrecija paisant Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje nustatytų ribų*
(Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis; Komisijos pranešimas 98/C 9/03)
11. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Baudos neskyrimas ar sumažinimas dėl kaltinamos įmonės bendradarbiavimo — Elgesio, palengvinusio Komisijai konstatuoti pažeidimą, būtinybė — Vien noro bendradarbiauti nepakankamumas*
(Tarybos reglamento Nr. 17 11 straipsnio 4 ir 5 dalys ir 15 straipsnis; Komisijos pranešimas 96/C 207/04)
12. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Komisijos diskrecija — Pirmosios instancijos teismo neribota jurisdikcija — Aplinkybės, į kurias gali atsižvelgti Bendrijos teismas sumažindamas baudą — Įmonės elgesys priėmus sprendimą — Nereikšmingumas, išskyrus ypatingus atvejus*
(EB 229 straipsnis; Tarybos reglamento Nr. 17 17 straipsnis)

1. Reglamento Nr. 3975/87, nustatančio konkurencijos taisyklių taikymo oro transporto sektoriaus įmonėms tvarką, 12 straipsnio 2 dalis, kaip ir Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis, dėl baudos nustatymo tik numato, kad atsižvelgiama į pažeidimo sunkumą ir trukmę. Ši nuostata suteikia Komisijai didelę diskreciją nustatant baudas, kuri visų pirma priklauso nuo jos bendros politikos

konkurencijos srityje. Vykdydama šią politiką Komisija, siekdama užtikrinti savo sprendimų baudų klausimais skaidrumą ir objektyvumą, 1998 m. priėmė Baudų nustatymo metodo gaires, remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir (EAPB) 65 straipsnio 5 dalimi, kuriomis, atsižvelgiant į aukštesnę teisinę galią turinčias teisės normas, norima patikslinti kriterijus, kuriuos ji ketina

taikyti naudodamasi savo diskrecija; iš to išplaukia šios diskrecijos apribojimas savo iniciatyva, nes Komisija turi vadovautis taisyklėmis, kurias pati sau nustatė.

įmonėms tiksliau įsivaizduoti, kokią konkurencijos politiką ketina plėtoti Komisija, siekdama užtikrinti sprendimų baudų klausimais skaidrumą ir objektyvumą.

(žr. 64 punktą)

(žr. 70, 75 punktus)

2. Numatydamas, jog nustatant pažeidimo sunkumą reikia atsižvelgti į pažeidimo pobūdį, jo įtaką rinkai, jeigu ji gali būti įvertinta, ir atitinkamos geografinės rinkos dydį, Baudų nustatymo metodo gairės, remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir (EAPB) 65 straipsnio 5 dalimi, neviršija nei Reglamento Nr. 3975/87, nustatančio konkurencijos taisyklių taikymo oro transporto sektoriaus įmonėms tvarką, 12 straipsnio 2 dalies reglamentavimo, nei diskrecijos, kuria disponuoja Komisija nustatydamas baudas, ribų.

3. Nors taip pat būtina atsižvelgti į atitinkamos geografinės rinkos dydį ir į įtaką rinkai, jeigu ji gali būti įvertinta, konkurencijos taisyklių pažeidimo pobūdis yra esminis pažeidimo sunkumo vertinimo kriterijus.

Be to, šios gairės negali būti vertinamos kaip pernelyg smarkiai ir neteisėtai ribojančios Komisijos diskreciją, kuria ji disponuoja nustatydamas baudas, o turi būti laikomos instrumentu, leidžiančiu

Šiuo atžvilgiu ypatingą reikšmę pagal Baudų nustatymo metodo gaires, remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir (EAPB) 65 straipsnio 5 dalimi, turi horizontalūs apribojimai, pavyzdžiui, kainų karteliai, rinkos pasidalijimo kvotos ir tinkamam vidaus rinkos funkcionavimui pavojų keliantys veiksmai, kurie, be to, įtraukti į pavyzdinį susitarimų, EB 81 straipsnio 1 dalies c punktu aiškiai paskelbtų nesuderinamais su bendrąja rinka, sąrašą. Iš tiesų, be sunkių konkurencijos trukdymų, kuriuos sukelia

tokie susitarimai, jie, įpareigodami šalis paisyti įvairių nacionalinėmis sienomis apribotų rinkų, taip pat atriboja šias rinkas ir taip paneigia pagrindinį EB sutarties Bendrijos rinkos integracijos tikslą.

būtina atsižvelgti, sąrašo. Be to, Komisijos sprendimų praktika savaime nesudaro baudų konkurencijos srityje teisinio pagrindo.

(žr. 87 punktą)

(žr. 84, 85 punktus)

4. Aplinkybė, jog kaip „labai sunkių“ pažeidimų pavyzdžiai Baudų nustatymo metodo gairėse, remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir (EAPB) 65 straipsnio 5 dalimi, nurodomi tik pažeidimai, kurie apima daugelį valstybių narių, nereiškia, kad taip gali būti kvalifikuojami tik taip geografiškai paplitę pažeidimai. Nors daugelis Komisijos sprendimų ar teismų sprendimų dėl pažeidimų, kvalifikuotų kaip „labai sunkūs“, buvo susiję su geografiniu požiūriu labai paplitusiais apribojimais, niekas neleidžia manyti, kad tik tokie pažeidimai gali būti kvalifikuojami kaip „labai sunkūs“. Veikiau Komisija disponuoja didele diskrecija nustatyti pažeidimo sunkumą ir baudą, remdamasi daugeliu veiksmų, kurie nekildinami iš kokio nors privalomo ar baigtinio kriterijų, į kuriuos

5. Vertindama konkurencijos taisyklių pažeidimo sunkumą ir pagal Baudų nustatymo metodo gaires, remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir (EAPB) 65 straipsnio 5 dalimi, turėdama atsižvelgti į atitinkamos geografinės rinkos dydį, Komisija neprivalo tiksliai apibrėžti atitinkamos rinkos, o tik įvertinti paveiktos ar paveiktų rinkų geografinės teritorijos dydį. Be to, Komisija, net ir nustatydama pažeidimą, nėra įpareigota tiksliai apibrėžti atitinkamos rinkos, jei susitarimai aiškiai riboja konkurenciją.

(žr. 99 punktą)

6. Pagal Baudų nustatymo metodo gaires, remiantis Reglamento Nr. 17 15 straips-

nio 2 dalimi ir (EAPB) 65 straipsnio 5 dalimi, Komisija, vertindama pažeidimo sunkumą, neturi atsižvelgti į jo faktinę įtaką rinkai, jeigu ji gali būti įvertinta. Todėl, jeigu kalbama apie bendrąjį susitarimą, kuriuo buvo siekiama apriboti potencialią konkurenciją ir todėl faktinę įtaką akivaizdžiai sunku nustatyti, Komisija neprivalo tiksliai aprašyti faktinės kartelio įtakos rinkai ir ją įvertinti skaičiais, o gali vadovautis tokios įtakos tikimybės vertinimu.

(žr. 122 punktą)

7. Komisijos sprendimų praktika savaime nesudaro baudų konkurencijos srityje teisinio pagrindo, nes ji reglamentuoja Reglamentas Nr. 17 arba atitinkami sektoriniai reglamentai, pavyzdžiui, Reglamentas Nr. 3975/87, nustatantis konkurencijos taisyklių taikymo oro transporto sektoriaus įmonėms tvarką, ir Baudų nustatymo metodo gairės, remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir (EAPB) 65 straipsnio 5 dalimi. Todėl aplinkybė, kad anksčiau Komisija nusprendė, jog tam tikros rūšies pažeidimai kvalifikuotini kaip „sunkūs“, negali

atimti iš jos galimybės vėliau laikyti juos „labai sunkiais“, jei tai būtina Bendrijos konkurencijos politikos įgyvendinimui užtikrinti.

(žr. 132 punktą)

8. Aplinkybė, kad dėl konkurencijos taisyklių pažeidimo įmonė negavo jokios naudos, nedraudžia jai paskirti baudą, jog ši neprarastų savo atgrasančio pobūdžio. Tai reiškia, kad Komisija, nustatydama baudas, neprivalo nei įrodyti, kad pažeidimas suteikė atitinkamoms įmonėms neteisėtų privalumų, nei prireikus atsižvelgti į tai, kad nagrinėjamas pažeidimas nesuteikė jokios naudos.

Nors Baudų nustatymo metodo gairių, remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir (EAPB) 65 straipsnio 5 dalimi, 5 punkto b papunktis, kuriame pateikiami keli bendri pastebėjimai, numato, kad atsižvelgiant į aplinkybes, atlikus skaičiavimus, siekiant atitinkamai pakoreguoti baudas, turėtų būti atkreiptas dėmesys, pavyzdžiui, į tokius objektyvius veiksnius, kaip antai specifinis ekonominis kontekstas ir bet kokia ekonominė ar finansinė pažeidėjų gauta nauda, ši informacija nereiškia, jog

Komisija įsipareigojo ateityje nustatydamas baudas visomis aplinkybėmis nustatyti ir su pažeidimu susijusią finansinę naudą. Ši informacija išreiškia tik norą labiau atsižvelgti į šį veiksnį ir pasinaudoti juo apskaičiuojant baudas, jei tik Komisija šią naudą turėjo galimybę nustatyti, nors ir apytikriai.

guoti baudą neperžengiant tų ribų, kurias gairės numato už skirtingas pažeidimų („lengvi“, „sunkūs“ ir „labai sunkūs“) kategorijas.

(žr. 160 punktą)

(žr. 146, 147 punktus)

9. Baudų nustatymo metodo gairės, remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir (EAPB) 65 straipsnio 5 dalimi, sukūrė naują metodą baudoms apskaičiuoti. Anksčiau Komisija savo praktikoje baudas skaičiuodavo proporcingai nuo atitinkamos įmonės apyvartos, o gairės veikiau grindžiamos vienkartinės sumos principu ir dabar, remiantis pačiu pažeidimo sunkumu, nustatomas absoliučiais skaičiais išreikštas pagrindinis baudos dydis, kuris vėliau padidinamas, atsižvelgiant į trukmę, ir koreguojamas pagal sunkinančias ar lengvinančias aplinkybes. Taikant šį metodą, kuriam aiškiai pritarė teismų praktika, apyvarta svarbi tik kaip antrinis kriterijus, skirtas kore-

10. Apskaičiuojant baudos dydį konkurencijos bylose, vienintelė aiški nuoroda į apyvartą Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje susijusi su viršutine riba, kurios negali viršyti bauda, ir ši riba susijusi su bendra apyvarta. Laikydamosi šios ribos, Komisija iš esmės gali nustatyti baudą pagal laisvai pasirinktą apyvartą, remdamasi geografinė teritorija ar atitinkamais produktais, neprivalėdama tiksliai atsižvelgti į bendrą arba geografinėje ar nagrinėjamų produktų rinkoje pasiektą apyvartą. Be to, nors Baudų nustatymo metodo gairės, remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir (EAPB) 65 straipsnio 5 dalimi, nenumato baudos apskaičiavimo, remiantis tam tikra apyvarta, jos neprieštarauja tam, kad į tokią apyvartą būtų atsižvelgta su sąlyga, jog pasirinkdama Komisija nepadarėtų aki-vaizdžios vertinimo klaidos.

Iš to išplaukia, kad nustatydamas baudos dydį Komisija gali atsižvelgti į pasirinktą apyvartą, jeigu ši apyvarta, įvertinus bylos aplinkybes, nėra nepagrįsta. Kai baudos skiriamos kelioms tą patį pažeidimą padariusioms įmonėms, Komisija, nustatydamas baudas, taip pat neprivalo užtikrinti, kad galutiniai baudų dydžiai atspindėtų visus atitinkamų įmonių skirtumus jų bendros apyvartos požiūriu.

radarbiauti per administracinę Komisijos vykdomą konkurencijos taisyklių taikymo procedūrą nėra svarbus.

Be to, baudos sumažinimas dėl bendradarbiavimo administracinės procedūros metu taip pat pateisinamas tik tuomet, jei atitinkamos įmonės veiksmai leidžia Komisijai lengviau konstatuoti pažeidimo buvimo faktą ir prireikus užkirsti jam kelią.

(žr. 165, 166 punktus)

11. Pranešimo dėl baudų neskyrimo ar sumažinimo kartelių atvejais D skirsnio 2 punkto pirma įtrauka numato galimybę sumažinti baudą tik tokiai įmonei, kuri „suteikė Komisijai informacijos, pateikė dokumentus ar kitus įrodymus, padedančius atskleisti padarytą pažeidimą“, o ne įmonei, kuri tik nori bendradarbiauti arba apsiribojo bendradarbiavimu su Komisija. Iš to išplaukia, kad paprasčiausias įmonės noras bend-

Galiamiausiai bendradarbiavimas tyrimo metu, neviršijantis pareigų, tenkančių įmonei pagal Reglamento Nr. 17 11 straipsnio 4 ir 5 dalis ar pagal ekvivalentiškas nuostatas, įtvirtintas sektoriniuose reglamentuose, ribų nepateisina baudos sumažinimo.

(žr. 212, 213, 218 punktus)

12. Sumažinti baudą, atsižvelgiant į veiksmus, vykdytus jau priėmus sprendimą, kuriuo ji skiriama, ir pasinaudojęs neribotos jurisdikcijos teise pagal EB 229 straipsnį Bendrijos teismas galėtų tik elgdamasis labai atsargiai ir esant labai ypatingoms aplinkybėms. Iš tikrųjų tokia praktika galėtų būti suprasta kaip

paskata daryti pažeidimus, tuo pačiu metu tikintis galimo baudos sumažinimo dėl pasikeitusio įmonės elgesio jau priėmus sprendimą.

(žr. 226, 228 punktus)